

Crisi i escola concertada: on som?

Dv, 30/09/2011 per Carles Armengol

[Vent de cara](#)

Això que, per abreujar, **anomenem crisi** i que, si més no, és un conjunt de crisis, ens ha arribat de manera tan sobtada i té tal fondària, que ens ha deixat en bona mesura descol·locats. Som com **actors d'una obra que de cop es troben amb un escenari canviat del tot** i el guió de la quals ja no té cap sentit ni coherència.

Aquest sentiment de desconcert i de sentir-se extraviats en un context del qual hem perdut les referències és força general i és viscut amb especial intensitat en el món educatiu pels requeriments i les altes expectatives que la societat hi projecte. I encara podem afegir que **es viu de manera més sagnant en el sector de l'escola concertada**. Si fa temps que **el model dels concerts educatius es troba en un atzucac**, la crisi n'ha agreujat totes les contradiccions i n'ha rebotat totes les costures. **L'escola concertada, en els entorns populars, és a tocar del col·lapse** i només se sosté per **un esforç difícil de mantenir ja, fins i tot, en el curt termini**. Tot el conjunt de l'escola concertada necessita resituar-se, però costarà -i potser no podrà fer-ho- si el marc jurídic i social no canvia també. La crisi que estem vivint és tan fonda i tan sobtada, que encara ens troba amb el pas canviat.

Ara que fa tres anys de l'inici de la crisi hipotecària als Estats Units, podem veure com vivíem en un núvol del qual, de cop i volta, hem caigut i hem anat a parar a un autèntic malson.

Caiguts del núvol...

Quan al setembre de 2008 cau el primer banc americà enmig de l'estupor generalitzat, a l'Estat espanyol vivíem els primers mesos de la 2a legislatura de [Zapatero](#), se'ns retornaven 400 euros que semblava que a l'estat ja no li feien falta i es repartien els famosos xecs Zapatero. Els més de 2000 euros per fill van arribar a tenir l'honor de portada d'alguna revista d'humor. En el traspàs del 2008 al 2009, sentíem aquest president de govern dir allò que el sistema financer espanyol era dels millors i més fiables del món.

El 2009 va ser una any ambivalent per a l'educació a Catalunya. **Va ser l'any de l'aprovació de la LEC**, que anava acompanyada d'una memòria econòmica que anunciava importants increments de la despesa pública per a l'educació. Per al sector concertat, superat el desencís del Pacte Nacional per a l'Educació -que va incomplir totes les principals promeses fetes envers aquest sector-, la LEC semblava que podia superar la postergació històrica en què es trobava el sector. Un motiu d'esperança, doncs. A més, era l'any de l'acord del **nou finançament per Catalunya** en aplicació del nou Estatut.

Però dèiem que va ser un any ambivalent. El nou finançament, tot i que el govern el va vendre com a magnífic, de seguida va plantejar **dubtes sobre la seva bondat**. D'altra banda, a algunes escoles concertades la crisi ja es feia notar: endarreriments en el pagament de quotes per part d'algunes famílies, disminució

de la demanda d'alguns serveis... Un fenomen que, des d'aleshores, no ha parat de créixer. A finals del 2009, en conèixer els pressupostos d'Educació per a l'any següent, ja vàrem tenir el desencís. **Ni la memòria econòmica de la LEC, ni els efectes positius del nou model de finançament es van veure per enlloc.**

I de sobte... el malson!

És ja **en el 2010** que, si algú encara restava en el núvol, comença el desvetllament, sense previ avís. El mes de maig, el president Zapatero, que fins aleshores havia estat negant la crisi i tapant-la amb eufemismes de tota mena, anuncia les famoses **primeres i importants retallades**, entre les quals el 5% de mitjana del salari dels funcionaris, mesura que **al tripartit català li va faltar temps per traslladar també al professorat de l'escola concertada**, mesura a la que **ens vàrem oposar**. Després hem sabut que Zapatero va actuar forçat per l'exterior, ja que l'alternativa era la intervenció de l'economia espanyola i un desastre econòmic sense pal·liatius.

Malgrat ser bombardejats pels missatges contradictoris que el govern espanyol anava llançant i malgrat albirar la gravetat de la situació, encara en desconeixíem l'abast. He de confessar que, fins al mes d'octubre, **encara pensava que es podria corregir o mitigar la retallada**. La campanya electoral de les eleccions catalanes d'aquell novembre ja va començar a donar el to del moment. CiU es veia guanyadora i va extremar la prudència en promeses que comportessin despesa econòmica. Això, enmig d'una campanya electoral, és molt simptomàtic.

La victòria de CiU i el canvi de govern a la Generalitat va anar destapant la realitat de les malmeses finances i ha coincidit amb un reguitzell de notícies econòmiques negatives, tant referides a la situació econòmica mundial com, molt específicament, a la situació espanyola i catalana. **En aquesta situació, hem passat un any i, per tant, avui som més conscients de la realitat.**

En el context de **la greu situació econòmica mundial**, que poc o molt coneixem, **la Generalitat es troba amb un dèficit acumulat del 16,8 % (calculat sobre el PIB) que, a finals d'aquest any, es pot situar a prop del 20% i amb un deute acumulat el finançament del qual li pot costar uns 2.000 milions d'euros, només en interessos, el 2012.** Una sagnia brutal, ja que aquesta xifra supera el pressupost complet del Departament de Benestar o suposa el 40% de tota la despesa del d'Ensenyament i només es tracta d'interessos, sense retorn de capital.

Ens convé saber on som. Ara ens podem enfadar amb les multinacionals, amb els bancs, amb els governs o amb qui vulguem, però el que cal fer, sense més dilació, és **començar a situar-nos en aquest nou escenari i adaptar l'obra o canviar-la**. La que estàvem representant ja no s'hi adiu. **Entre tots, caldrà que redactem un nou guió.**